

Delavec izhaja vanj petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 10.—, za pol leta
K 5.—, za četrt leta K 2.50.
Posamezna številka 20 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 9 mark, za Ame-
riko 3 dolarja.
Pošiljstva na uradništvo in
upravištvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6. II. nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Izserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 60 vinarja, pri trikrat-
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
tine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Razredna zavest.

Naj trdijo nasprotniki delavskih or-
ganizacij karkoli hočejo, dejstvo je in o-
stane, da tvori delavstvo v človeški druž-
bi prav tako poseben razred kakor ga
tvori meščanstvo, plemstvo ali kapitalisti.
Danes je oblast v rokah meščanskih raz-
redov. Ti imajo v rokah vse, imetje, blago,
posest, je delavstvo nima drugega kot
delovne roke, razum, s katerim ustvarja
vse blago, ki si ga lasti gospodujoči raz-
red. In vendar imajo ti posestniki in kapi-
talisti prav toliko pravice do tega imetja,
do blaga kakor vsak navaden človek.
Zgodilo se ni čisto nič drugega kakor, da
se je gospoda dobro organizirala, usluž-
njila je delavstvo, se zavarovala, sklenila
postavbe in danes pravi, da so te postavbe
od boga, demokratične. Ali ne bi se bilo
zgodilo lahko prav nasprotno? Kaj pa če
bi bilo delavstvo reklo: delamo, blago
svojega dela hočemo ohraniti sebi, ker
je sad našega dela, torej po naravnem
pravu naša last. Če bi bili tako rekli, po-
tem bi bilo danes gospodar v človeški
družbi ljudstvo dela. Ali more kdo trditi,
da bi to ne bilo pravično? Ali morda ne
bi bila še bolj pravična taka ureditev
družba?

O tem pač ni nobenega dvoma, da
je vse imetje na svetu naravna last pro-
duktivnih slojev. Če je današnji družabni
red drugačen, je temu kriva le nezaved-
nost širokih plasti delovnega ljudstva.

Zaraditega ne moremo nič bolj pri-
poročati kakor, da se goji v naših orga-
nizacijah kar najbolj razredna zavest, da
se naše delavstvo v organizacijah izobra-
zuje, spoznava socializem in v boju za
boljše življenske pogoje, za socialno za-
varovanje, socialno zakonodajo sploh, v
boju proti oduševanju, ki je sedaj
tako razvito, bistri svoj razum, krepí svo-
jo organizacijo in se približuje socialistič-
nemu svetovnemu naziranju. Naše orga-
nizacije so se nagloma razvile in so danes
res močne. Toda samo močne organizacije
nam ne morejo zadostovati, te organiza-
cije, delavske armade morajo biti tudi
tako zavestne, da v svojem boju ne iz-
greše glavnega smotra. Če so organiza-
cije izpopolnjene, če članstvo na celi črti
postane popolnoma razredno zavedno,
potem nam ne bo boj težak ne za socialne
pridobitve, ne za politične pravice in
končno tudi ne za naš glavni cilj.

V boju so se bistrile doslej naše moči
in v boju se bodo morale bistrili tudi v
bodoče, toda zvesti svoji organizaciji,
prepričanje o našem razrednem stališču
in našem cilju nas mora voditi vedno in
novejši v slogi in k zmagi.

Stavka kovinarjev v Ljubljani.

Danes še ne vemo, kdaj bo konec
kovinarske stavke, ko pišemo te vrstice.
Mogoče je v kratkem, mogoče pa je tudi,
da se vleče še dalje časa. Solidarnost

med delavstvom in uradništvom je vzor-
na. To je najlepši znak in najzaneslivejš-
je jamstvo, da Jadranska banka to delav-
stvo ne bo tako lahko premagala, četudi
napenja vse sile. Podjetniki se sicer ba-
hajo, da nimajo škode, kar pa nikakor ni
res. Jadranska banka, ki je postavila de-
lavstvo pred vrata s tem, da je hotela
znižati draginjske doklade, je povzročila
tudi v narodnem gospodarstvu veliko
škodo, ker ovira delo v industrijah. Če
pomislimo, da imajo te strojne tovarne
za več milijonov naročil na stroje in oro-
dja za rudnike, industrijo in kmetijstvo
je to velik greh zoper narodno gospodar-
stvo, ker ne izvrše naročil ravno v tre-
nutku, ko je najbolj potreba, da bi se zo-
pet obnovilo redno gospodarstvo.

Kdo ovira, da se ne more doseči spo-
razum, ne vemo sicer natančno, ali naj-
brže se ne bomo motili, če pravimo, da
je temu ovira inženjer in šahist dr. Milan
Vidmar, ravnatelj te družbe.

Dr. Vidmar je priobčil te dni v me-
ščanskih listih dolg članek, v katerem
prav naivno trdi, da se morajo tovarne
modernizirati z denarjem, ki se utrja de-
lavcem. Delavci morajo najprej urediti
tovarno fabrikantom na svoje stroške.
Kaj takega vsaj povedal še ni noben ve-
ščak ali inženjer, zakaj vsak ve, da se
mora podjetje finančno utemeljiti, denar
se mora investirati, potem more šele no-
siti obresti. Gospod inženjer nam s tem le
dokazuje, da ima prav malo prakse, še
manj pa znanja in spretnosti, kaj pa šele
govoriti o njegovi socialni uvedevnosti,
ki je sploh nima.

Delavstvo je pokazalo doslej s stav-
kujočinai tako lepo solidarnost kakor še
nikoli. V tej stavki skuša združeni kapital
pod protektoratom industrijske zveze v
Jugoslaviji prvič premagati močno de-
lavsko organizacijo. Kovinarji se hvaležno
spominjajo vseh simpatij, hvaležno spre-
jemajo na znanje tudi materijalno podpo-
ro in zagotavljajo delavstvo, da so odlo-
čeni vztrajati in odbiti ta prvi naval ka-
pitalizma v prid sebi in delavstvu v Ju-
goslaviji sploh.

Pogodba stavbinskih de- lavcev v Mariboru.

Dne 16. julija je sklenila organizacija
stavbinskih delavcev z zadrugo stavbe-
nih, zidarjskih in kamnoseških mojstrov v
Mariboru mezdni dogovor naslednje vse-
bine:

Delovodje mesečno 700 do 1000 K,
od 1. marca do 31. oktobra 14 dnevna
odpoved, sicer brez odpovedi; zidarji in
tesarji nimajo odpovedi.

Predzidarji in predtesarji na uro 3 K
30 vin., zidarji in tesarji prvo leto in če
so nad 60 let stari 2 K 50 v, ostali zidarji
in tesarji 2 K 60 v do 3 K po dogovoru
med mojstrom in delovodjo. Zidarji in
tesarji, ki se jih rabi začasno za predzi-
darje in predtesarje dobe za čas porabe
3 krone 30 vin. — Vajenci prvo leto na

uro 90 v, drugo leto 1 K 40 v, tretje leto
2 K. — Pomožni delavci po dogovoru
od 1 do 1 K 80 vin., ženske od 1 do 1 K
20 vin. na uro.

Doklade. Vse dosedanje doklade po
20 vin. na uro, na strehah po 30 vin.

Zasluzek se izplačuje tedensko takoj
po delu v kuvertih in na stavbenem pro-
storu, kjer je več kot 20 delavcev, dru-
gače v stavbeni pisarni.

Vajencem, ki hodijo v šolo, se plača
zanujeni čas kakor normalni delavnik.

Pogodba velja za vse v zvezi zdru-
žene delodajalce.

Vse nadure na zahtevo delodajalca
od 8. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj in
nedeljsko delo se plačuje 100 odstotkov
dražje; druge nadure po višini normal-
nega zaslužka.

Prvi majnik se prizna kot praznik,
a se ne plača.

Za delo do ene ure pešpota od se-
deža podjetja se plača 50 v za pot, do
dveh ur hoda 1 K, za bolj oddaljene de-
lovne prostore po dogovoru.

Deževne ure se lahko nadomeste ob
lepem vremenu, vendar tedensko delo ne
sme presegati 54 ur.

Pri vsaki stavbi se prizna zaupnik,
ki je obenem tam zaposlen, da opozori na
opravičene nedostatke.

Dogovor velja začasno za okrajno
glavarstvo Maribor.

Pogodba je stopila v veljavo s 30. ju-
nijem 1919 in velja do 1. marca 1920,
ako ne nastanejo izredne razmere.

Smrt Turčije.

(V »Jugoslav. Ekonom.« Agriaticus.)

Zgodovina nam je zabeležila v sto-
letjih propad velikih držav. V minulih
stoletjih je propadlo mogočno rimsko
cesarstvo, razcepila se je perzijska in
egipčansko-arabska država. Azijski Mon-
golci, Avari in Huni s svojim Atilo niso
danes za nas nič drugega kakor davni
zgodovinski spomin! A kaj naj rečemo o
našem dvajsetem stoletju, v katerem je
izbrisala svetovna vojna s kontinenta
Avstrijo in Ogrsko, katere dualizem je
dušil kakor mora Jugoslovane, Čehoslo-
vake in Poljake? Pa tudi Evropo!

In sedaj prihaja na vrsto ona Turčija
ki ji je bilo že od nje državnega postan-
ka usojeno, da izgine. Ta muslimanska
država, ki je raztegnila svoje carstvo na
tri svetovne zemljevide, Evropo, Azijo in
Afriko, ki je bila izpočetka strah in tre-
pet Evrope in zlasti svojim krščanskim
podanikom, umira danes odrevenela in
jetična na mrtvaškem odru. Ni je več po-
moči, da bi se Turčija ohranila pri živ-
ljenju. Ni več moriljskih injekcij, ni šam-
panja ne konjaka, ki bi poživeli nje za-
vpane žile. Dovošeno je. Antantini dr-
žavniki so ugotovili diagnozo bolezni
Turčije. Usoda je izrečena. Turčija mora
umreti. In umrla bo. Na nje grbu nastane-
jo nove države, nove grupacije, nova
gospodarska središča za blago in na-

predek vseh iz otomanstva osvobojenili dežel. Ljudstvo se je oddahnilo.

Afrkanske dežele so bile že dolgo časa, izgubljene za muslimanskega Padiša in Kalifa, Egipt, Sudan, Tripolitaniya, Cirenaike, Tunis, Alžir in Maroko, od Suškega prekopa pa do Gibraltarija in Tangerja, vse je odpadlo kot trblo listje z drevesa. Sredozemsko morje je bilo za Turčijo izgubljeno. Z izgubo Grčije, Krete, Malte, jonskih otokov in Albanije je prenehalo biti gospodstvo Turčije v Jonskem in Jadranskem morju. Srbija, Rumunija, Bulgarija, Bosna in Hercegovina so s svojim osvobođenjem močno oslabilile moč polmeseca na Balkanu. Vse ta razdirajoči proces je vplival naravno tudi na gospodarske razmere otomanskega carstva. Turčija je morala hote ali nehoče prenašati hegemonijo in diktatorski vpliv svetovnih evropskih velesil, in trohnela je prikovana z gospodarskimi verigami v Carigradu. Demoralizacija turške vlade, sebičnost nje državnikov, nedostajanje denarja, socialna trhllost, analfabetizem, verska nestrpnost in nacionalni fanatizem, vse to je rušilo opeko za opeko z zgradbe turškega carstva. Turške blagajne so bile prazne. Turška država je morala vedno najemati državna posojila v inozemstvu. Morala je zastaviti vse denarne dohodke svojega gospodarstva. Vojaštvo in državni uradniki mesece in mesece niso dobivali niti piasra niti kovanega novca plače. Častniki v turški vojski, uradniki v državni službi, dobivatelji za turško vojsko, ministri, uslužbenci na sultanovem dvoru v Ildiz-Kiosku, vsi so kradli, vsi odirali, vsi grabili milijone medžidje in turške lire ter jih polnili strastno v svoje globoke žepe. Strup demoralizacije se je oprijel vseh od: sultana pa do zadnjega hamaja. Dosta je bilo, da je kak trgovec prišel v katerikoli carinski urad. Carinski uradnik je bil lačen. Po pet, šest mesecev ni dobil pare že dotekle plače iz državne blagajne. Ali živeti je moral. Kradel je torej. Za inozemsko blago se je plačevala uvozna carina po 8% od fakturne vrednosti ali v denarju ali v naravi. Izvirne inozemske fakture so se zamenjavale s potvorjenimi fakturami pod 50% prave vrednosti. Carinski uradnik je delil dobiček takega posla s trgovcem, ki je blago zacarinjeval. In za koliko ton blaga se pa sploh ni plačalo niti pare carine?!

(Konec prihi.)

Dopisi.

Iz Kamnika. Naše zavedno delavstvo je razpostavljeno vsem vetrovom meščanskih strank. Na vse mogoče načine skušajo gotovi ljudje našo strokovno organizacijo kaj oslabiliti ali kaj oškodovati. Nasprotniki ne izbirajo sredstev, s katerimi drzno nastopajo proti nam; tako, kakor vse kaže, bomo morali drzno nastopati tudi mi! Svarimo vas »prijatelje« delavstva, ne hujskajte! Kdor se je veter bo žel vihar. Ko ste s svojo liberalno politiko pri delavstvu sramotno propadli, iščete druga pota za intrige. Trd oreh je naša organizacija za »škrbine« raznih »srak« in Rostanov, a še tem trši bo za g. župnika iz Mekinji! V žalostno družbo ste zašli, g. župnik! Ne bi si mislili od Vas, da boste capljali za liberalnimi agitatorji ter jim pomagali razdirati našo organizacijo, ker pač sami dobro veste, da je delavec brez organizacije dandanes skoraj nič. — Na prižnici ste trdili, gospod župnik, da je vera v nevarnosti — liberalci pravijo domovina — ako smo strokovno organizirani. Povemo Vam mimogrede, da pri nas še ne eksistira politična organizacija, temveč samo stro-

kovna! Delavci imajo popolnoma svobodno politično in versko mišljenje. In vsakega delavca mišljenje ni spoštujemo in nihče mu ne krati svobode. Da pa delavci uvidevajo, kam so jih zavedle meščanske stranke, to je pa samoočeno uvidno, kajti: vi vsi z liberalci ste bili in boste zoper delavca. Mi se borimo, da moremo vsaj živeti nekaj kot človek, se organiziramo, snujemo konzume, delamo kot živina, a vi, gospod župnik, se upate trditi, da je vera v nevarnosti, če se mi pobrigamo za naš obstoj. Če hočemo živeti, če si verige sužnja ne damo še trdneje zakleniti. Da, na napačnem potu ste! G. Čadež, kdor išče, ta najde, in tudi za vas se bo kaj našlo, če se bode iskalo kje, morda v Trzinu. Za sedaj svetujemo, da se v naše strokovne stvari ne vtičkate. Politično smo Vam pač na razpolago — če hočete kaj »prijetnega« slišati — seveda v političnih borbah. Tudi mi se ne vtičkujemo v vašo stroko, dasiravno ravnotako dražite svoje blago kot verižniki! — Delavec.

V Homcu je dosti zabave, ker nas zabava prej mogočni paznik Aleš Pogač. Spominjamo se še, ko je popolnoma po nepotrebnem odpuščeno delavko zasmehoval, rekoč, jaz bi v takem primeru izginil, da bi me nihče več ne videl. Sedaj je sam izgubil službo in brani se na vse kripje delati v jeklarni v Guštajnu, kamor je dobil službo slučajno. Ravnatelj je rekel, da se je nekaj delavcev, teh in teh izjavilo, da nočejo delati poleg njega v novem rovu. Delavci so se začudili, ko so to slišali in Pogač naj se zapomni, da iz jame, ki si jo je kopal, ne pride več. Rad bi bil zopet paznik. Čudimo se pa tudi, da podjetje takega človeka toliko upošteva.

Čudež v Lešah. V nedeljo, dne 24. avgusta je bil v Lešah rudarski semenj. Prejšnji večer je bilo pivo pri g. Šipeku po 3 K 20 v liter in drugi dan pa menda zaradi gočbe in plesa kar 4 K liter prav tisto pivo. Istotam se prodaja kisel sadjevec po 5 K 60 v liter. Ali so res bili tako veliki stroški, da je bilo treba tako drago računati pijačo. Posebno lubezniva postrežba to ni bila, če je bila prav prej obljubljena. Za tak denar se nudi že lahko kaj posebnega.

Proti kapitalizmu so začeli pisati tudi slovenski klerikalni listi. To je za nas, ki klerikalce in krščanske socialiste, namreč voditelje, poznamo do kosti res nekoliko razočaralo. Stvar je pa povsem enostavna. Delavstvo sploh, pa naj bo klerikalno ali socialistično, je proti kapitalizmu že po naravi, ker ve, da ga kapitalizem izkorišča. Cerkev, klerikalizem in voditelji krščansko-socialnega gibanja pa priznavajo kapitalizem, mu služijo in ga podpirajo. Tako so delali od nekdaj in tudi doslej v praksi in po svojem političnem stališču niso izpremenili svojega postopanja. Če se slovenski klerikalci postavljajo v časopisju na drugačno stališče, imajo za to vse drugačne razloge. Ker je v Belemgradu nastal nov kurz, proti namreč nevarnost, da se izvede agrarna reforma in da se cerkveni mrtvi kapital realizira v prid sicer meščanske družbe, a vendar bolj v splošen prid. Zato so se začeli bati in ker nimajo v javnosti prav preveč zaslombe, bi radi polovili delavstvo in ga izrabili v svoje politične namene, pa nikakor ne v name. ne za boj proti kapitalizmu, marveč le za to, da si zagotove moč v obrambo svojih lastnih oziroma cerkvenih in privatno kapitalističnih interesov. V tem oziru je treba biti s klerikalci precej previden, kakor tudi z drugimi slovenskimi meščanskimi strankami. Gotovo je, da ne zaupamo nobeni meščanski, toda nikjer

niso v politiki meščanske stranke tako neodločne in zavratne kakor pri nas na Slovenskem. Prav zaradi tega je potrebno, da je delavstvo stokrat previdno in se obvaruje vseh vplivov, ki bi utegnili oslabiliti naše strokovne ali pa politične organizacije. Delavstvo se mora zanašati le nase, le sebi zaupati in svoji trdno sklenjeni organizaciji.

Kaj je z draginjo? Da so delavske življenjske razmere neznosne, o tem ni dvoma, med nami, ker živimo sami v njih. Dobro jih čutimo in zato nas navdaja stvar z nejevoljo in srdom nad krivci. Največ smo krivi sami, ker jih dopuščamo, krivi so pa tudi oderuhi in vlada, ki je kar zadovoljna, ker ima mir. Vlada je razvila svoj program, v katerem smo brali važne stvari, važna vprašanja, politična in gospodarska. Toda program sam, če se ta ne izvrši nujno, nam ne bo mnogo koristil. Program je važen ali dejanja so važnejša in teh hočemo imeti. Vemo, da se tako zločesto gospodarstvo, kakršno imamo sedaj, ne da kar na mali odpraviti. Vemo to. Ali naša zahteva je, da se te razmere, ki trajajo že nad pet let vendar enkrat odpravijo. Delavstvo je zahtevalo izboljšanje plač, ker so bile sramotno nizke, danes se skoro ne izplača več, bojevati se samo za mezde, ker uspehi ne popravijo krivic, ki jih delavstvo trpi. Danes zahtevamo, da se znižajo cene življenjskim potrebščinam. Gospoda meščanska, to jabolko boste morali ugrizniti. Danes zahteva delavstvo to.

Rudarje se opozarja, da pod nobenim pogojem ne iščejo dela na svojo pest izven ozemlja Slovenije, zlasti pa ne v Pečuju (Baranja), ker je tam prenapolnjeno vse. Rudarjev se bo v kratkem potrebovalo več tisoč, a opozarjajo se v lastno korist, da se drže izključno le navodil podpisane urada. — Osrednji urad »Državna posredovalnica za delo« v Ljubljani.

Novo liše. Prihodnji teden pričnemo graditi ob Ljubljani za deželno bolnico 6 novih betonskih takozvanih brzogradbenih hiš različnih vrst. Jeseni bodo začeli graditi celo kolonijo, ki bo obstojala iz 200 betonskih hiš.

Nov vlak med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919 začne med Ljubljano glavni kolodvor in Zidanim mostom voziti nov osebni vlak, ki nudi potnikom ugoden prihod v Ljubljano jutraj in odhod popoldne. Odhod vlaka št. 37/a iz Zidanega mosta od 5.54, iz Lidje ob 6.44, prihod v Ljubljano glavni kolodvor ob 7.28. — Odhod vlaka št. 32a iz Ljubljane glavni kolodvor ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.55, prihod na Zidan most ob 15.39.

Priglasite vojne sirote! Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje hoče vedeti natančno število oaih vojnih sirot, ki se nahajajo v tako slabih gmočnih razmerah, da bi bili potrebni kake podpore. Vojnim sirotam je prištevati tudi nezakonske otroke, katerih nezakonski očetje so v vojni padli ali umrli. — Starši, varuhi, ali zastopniki takih vojnih sirot, živečih v Ljubljani, naj zato te sirote do vsterega pondeljka, dne 1. septembra t. l. priglasijo pri mestnem magistratu, srednje stopnice, I. nadstropje, levo, soba št. 2. Če dobivajo sirote vojaško ali begunsko podporo ali vojaško pokojnino, naj prinesejo s seboj plačilno polo ali odlok, če je bila pa morda taka prošnja odbita, pa odlok, zakaj je bila odbita.

Konferenca o premogovskem vprašanju. Minister za šume in rude je sklical konferenco, ki bo razpravljala o vprašanju premoga in o obnovi dela v domačih premogovnikih.

Iz stavbiške stroke. Naznanjamo, da smo ustanovili novo podružnico v Pliberku na Koroškem, v nedeljo dne 23. avgusta t. l. na tem ustanovnem občnem zboru, oz. shodu se je razpravljalo tudi o plebiscitu, in radi internirancev zdravniška Dr. Herbsta in njegovega brata lekarnarja Herbsta in da se zahteva od deželne vlade, da se jim da takojšnja prostost, ker je potreba nujna za zdravnika, s tem bo velik korak storjen za Jugoslavijo. Obenem se pripravlja ustanovitev konsumnega društva v tem kraju.

Zasebni nastavljenici v stavbeni stroki. Osrednje društvo opozarja vse tiste člane, kateri ne opravljajo posla kot navadni delavci ali profesionalisti, da se prikladi v pisarni Reseljeva c. 20. Gre za pokojninsko zavarovanje. Ker je še samo dva meseca časa dokler pride novi zakon in se potem ne bo moglo več zahtevati zavarovanja za nazaj. Sedaj se to lahko zahteva in podjetniki bodo morali plačati vse zamujene premije. Tu sem spadajo vsi: delovodje, poslovodje, plezalci, pazniki v rudarskih in fužinskih obratih in njihovi stalni namestniki, polirji, upravitelji skladišč, preskuševalci in pravzemalci blaga, in višje gospodarsko, gozdarsko, lovsko in vrtno osebje, kakor dvorni pazniki, gozdni pazniki, revirski lovci in višji vrtnarji.

Belgrajska vlada je dobila pri prvem glasovanju osem glasov večine. Jugoslovanski klub po svoje in radikalci bi novo vlado silno radi strmoglavili in upostavili vlado, ki bi bila sestavljena iz kolikor mogoče več političnih strank. Tudi program je različen. Sedanja vlada hoče močno centralistično vlado, dočim so druge stranke večinoma ali avtonomistične ali pa partikularne, to je za delno avtonomijo pokrajin.

Vprašanje valute. Demokratska zajednica si ne upa pričeti z rešitvijo valutnega vprašanja. Finančni minister dr. Veljković še nima jasnih načrtov, kako in kdaj naj bi se zamenjal denar. Skupno z drugimi pristaši vali krivdo na prejšnjega finančnega ministra, toda sedanji finančni minister je bil prvi predsednik finančnega odbora in kot poznejši trgovski minister bi moral imeti v tem oziru jasne načrte. Danes je v finančnem odboru izjavil, da v prvi polovici septembra se ne bo imel na razpolago zadostnega novega denarja, ker niti v Parizu, niti v Zagrebu in niti v Pragi niso natiskali potrebne množine papirnih bankovcev. Vsled tega se tudi ne bo potrudil za zakon o novi narodni banki. Vse kaže, da nimajo demokrati nobenih jasnih pojmov ter se je bati, da bodo v to najvažnejše državno vprašanje zanesli še več zmede, kakor je bilo doslej.

Vrnitev rudarjev iz Nemčije. Ministrstvo za rudarstvo je bilo obveščeno, da se vrne z Nemčije v domovino nač 2000 rudarjev in kovinarjev. Zaposleni bodo pri kopanju premoga.

Cerkveni konkordat z Jugoslavijo. »Echo de Paris« javlja iz Rima, da je papež sprejel ljubljanskega škofa dr. Jegliča in da je imel z njim razgovor o konkordatu, ki ga namerava Jugoslavija skleniti z Vatikanom.

»Državna posredovalnica za delo«. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 18. avgusta do 23. avgusta 1919 je iskalo delo 170 moških in 54 ženskih delovnih moči. Delodajalci so pa iskali 101 moških in 55 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 102. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 23. avgusta 1919 iskalo delo 12.875 delovnih moči, delodajalci so pa iskali 11.034 delavcev. Posredovanj se je

izvršilo v tem času 3998. Delo iščejo: pisarniške moči (321), trgovski sotrudniki in sotrudnice (252), dninarjev in dninarice (107), služkinje in kuharice (101), slugi, vratarji, hišniki, hišnice, peki, mlinarji, mesarji, tovarniški in poljski delavci in delavke, krojači in šivilje, natakariji in natakarike, ekonomski, oskrbniki, strojni ključavničarji in mehaniki, stroj. monterji, strojevodje, zobotehniki, rudarji, strojniki, kurjači, zidarji, livarji, tesarji itd. Delo je na razpolago: težakom, blapcem, dninarjem, navadnim delavcem, služkinjam, kuharicam, poljskim delavcem, delavkam, zidarjem, mizarjem, stavbenim ključavničarjem, vajencem razne stroke, čevljar-skim pomočnikom, tesarjem, pletarjem, drvarjem, oglarjem itd.

Svetovni pregled.

Z lucernske mednarodne socialistične konference. Resolucija o balkanskem vprašanju. Konferenca zastopa zблиžanje balkanskih narodov in je za njihovo združenje v federacijo, v kateri bi obdržala vsaka država svojo samostojnost. Meje pridruženih držav naj se določijo po samoodločevanju vseh balkanskih narodov in narodnosti, katerim se mora nuditi možnost, da se odločijo v tem vprašanju potom narodnega glasovanja pod nevtralnimi nadzorstvom. Konferenca poudarja, da je danes bolj kot kdaj prej mogoče uspostaviti balkanski mir le potom samoodločevanja narodov in da ne more vplivati kak drug mir, ki bi se ne uspostavil na tej podlagi, trajno in zdravo na balkanske narode. Da bodo mogli narodi balkanskih držav odslej živeti v edinstvi in svobodi in da bodo mogli posvetiti v bodoče vse svoje moči socializmu, pozivlja konferenca vse socialne demokrate balkanskih držav na neumorno delo za zgoraj označene cilje.

Stavke v Franciji. Pristaniški delavci vseh strok, so soglasno sklenili, da stopijo v splošno stavko. Zahtevajo osemurni delavnik, 20 frankov dnevne plače in odpravo načrtnega dela.

Borba za osemurni delavnik na Špankem. Po vesteh, ki prihajajo iz Barcelone, so zahtevali delavci osemurni delavnik, nakar so delodajalci sklenili, za preiti svoja podjetja. Vsled tega je vrženih na cesto 15.000 zidarjev, 30.000 tkalcev in 6000 tesarjev. Prihodnji teden se zapro vsa podjetja. V Macoresi je prišlo do nemirov. Podrobnosti še niso znane.

Angleške strokovne organizacije o gospodarskem položaju. Reuterjev urad poroča: Četrtno leto izvestje generalne zveze angleških strokovnih organizacij priobčuje opomin vodstvenega odseka, ki napoveduje, da bo razdobje od meseca novembra tega leta do maja drugega leta v gospodarskem pogledu zelo kritično in in da more postati tudi usodepolno, ako odločujoči faktorji končno ne spregledajo in se produkcija ne pospeši ter poveča. Stavke, katerim bi se bilo dalo tudi izogniti, so se vprizorile prenačljeno, zakladi zveze so se trošili brez vsake koristi in gibanje je bilo naperjeno v resnici boj proti splošnosti, kakor proti kapitalizmu.

Ogromna letina v Rusiji. Kijev 25. Letošnja letina se ceni na 1.440.144.000 pudov žita.

Koliko je stal Anglijo pohod proti Rusiji? Glasom angleške »Bele knjige«, ki je nedavno izšla, so znašali stroški za britanske vojne operacije v Rusiji od premirja pa do 31. julija 1919 336 milijonov kron. Razen tega je bila izdelanih 58 mil. kron za prepeljavo armade po morju, 4,9 milijonov za kredite dosedanj vladi, 25 milijonov za živež, 70 mil. za zaloge

za Ruse, torej skupno 505 mil. kron. Celotno je pa stala podpora baltičnim državam, admiralu Kolčaku in generalu Denikinu Veliko Britanijo 1 milijardo kron. — (Tako se meče denar proč!)

Podržavljenje in socializacija železnice v Ameriki. Mednarodna trgovska komisija senata Združenih držav je obravnavala načrt Daviesa Warfielda, ki stremlji za novo organizacijo železnice na podlagi oškodovanja sedanjih lastnikov s 6-odstotnim obrestovanjem kapitala. Dobiček nad to določbo se bo pa razdelil med uslužbence in občinstvo potom znižanja železničnih pristojbin. Senator Luther M. Walker je za ta način, ki so ga določili v pet ur trajajoči senatni seji. Walker je izjavil, da se more predlog uresničiti takoj, ko bo opravljeno državno nadzorstvo nad železnicami.

Zakon proti oduštvu v Ameriki. Iz Washingtona javljajo, da je poslanska zbornica sprejela zakon, ki se tiče kaznovanja navijalcev cen pri živilih, obleki in žvljenskih potrebščinah. Kazen znaša dve leti ječe in 5000 dolarjev.

Zapisnik

odborove seje rudarske zadruge II. skupine okrožnega rudniškega urada v Celju in za rudnik v Zagorju ob Savi, ki se je vršila dne 17. avgusta 1919 ob pol 10. uri dopoldne v prostorih Delavskega doma v Trbovljah.

Dnevni red: 1. Odobrenje letnega računa za leto 1918. 2. Sestavljenje proračuna za leto 1919. 3. Sklepanje članskih prispevkov za leto in mož 1919. 4. Izredne podpore. 5. Slučajnosti.

Načelnik pozdravi došlega gospoda komisarja Josipa Močnika, ter ga predstavi došlim odbornikom, potem otvori sejo točno v polu 10. uri dopoldna in imenuje kot zapisnikarja Franc Mastnaka in pozdravi navzoče odbornike: Franc Mastnaka, Avgustina Tratnika, Ludovika Kolenca in Ivan Urlepa in povabljenega Anton Prašnikarja II. iz Zagorja.

Kot član predstojništva poroča Franc Mastnak, da se je računski zaključek s potrdili in knjigami pregledal, blagajno škontriralo in vse v najlepšem redu našlo. — Izreka gg. predsedniku in tajniku zadruge rudarske zaupanje, ter prosi naj odbor blagovoli to na znanje vzeti. Poročilo Mastnaka se je enoglasno na znanje vzelo. — 1. Načelnik prečita letni račun za leto 1918 od točke do točke, se odobrava in enoglasno na znanje vzame. — 2. Proračun II. skupine za leto 1919. A. V izdatkih: Stroški za občekoristne zavode in naprave, katere je skupina osnovala, ali jih še osnovati mora: a) Subvencija za rudarsko šolo v Trbovljah 300 K, b) subvencija za otroški vrtec v Trbovljah 500 K. — Drugi v zadržnem namenu ležeči stroški: a) Pisarniški stroški za načelnika II. skupine 280 K, b) oškodnine po § 126 4500 K, c) podpore

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 35. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 28. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičeni članom le tedaj izplača, če je vsaj 28. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

2829 K, d) stroški zapisnika 80 K, e) stroški časnika »Rudar« 200 K, f) naprej navedeni stroški 2000 K, g) volilni stroški 500 K, h) enkratna pavšala za tajnika 100 kron, skupaj 11.289 kron. — B. V pokri-
tjih: 1. Dodatki skupinskih udov 8151 mož (72 vinarjev za leto in moža) 1919 5868 K 72 v; 2. obresti premoženja koncem leta 1918 902 K 82 v; 3. odtegniti od premoženja 4517 K 46 v, skupaj 11.289 K.

Načelnik predloži prošnje proslincev in sirot, ter se pregledujejo in odobravajo z vidno priložnostjo in sicer: Trbovlje 68 proslincev v znesku 1425 K, Zagorje 77 proslincev v znesku 802 K, Hrastnik 10 proslincev 300 K, Ojstro 6 proslincev 180 K, Velenje 7 proslincev 107 K in Store 1 proslilka 15 K, skupni znesek 2829 kron. — Skupni znesek 2829 K se na 169 proslincev razdeli in se sklone, da imajo načelniki krajevnih skupin denar sprejemati in pod-
pore izplačevati. Načelniki krajevnih skupin so: za Trbovlje Florjan Majdič, za Zagorje Anton Prašnikar II., iz Kisovca pri Zagorju, za Hrastnik Ivan Urlep, za Ojstro tudi Ivan Urlep in za Velenje Ferdinand Valenčak. — Nadalje načelnik predlaga, da se naprosi okrožni rudarski urad v Celju, da vse potrebno ukrene, da se čim prej razpišejo nove volitve delav-
skih zaupnikov rudarske zadrage. Od-
borniki se strinjajo s predlogom in se predlog načelnika soglasno sprejme.

Po daljšem razgovoru predlaga Urlep Ivan iz Hrastnika, da se naj draginjska doklada zviša, in sicer: od 20 na 30 in od 30 na 40 kron, vožnja posebej zaraču-
njena, pričeni z današnjo sejo. Predlog se enoglasno sprejme. — Načelnik pred-
loži od Ivan Kompleta iz Hrastnika proš-
njo, v kateri se izkaže, da je bil vpisan v Ljubljano in v Celje zaradi intervencije, nakar se mu dovoli pavšalna svota 100 K.

Ker zahteva srbska posadka zasesti v svojo svrhu prostore otroškega vrtca v Trbovljah, zahteva odbor rudarske II. skupine, da ostanejo prostori za nadalje-
valno izobrazbo otrok in v slučaju, da se ne bi vršil poduk otroškega vrtca, od-
pade subvencija 500 K za vzdrževanje otroškega vrtca.

Ker se nihče ne javi več, zaključijo načelnik sejo ob 1. uri popoldne. Trbovlje dne 17. avgusta 1919. — Florjan Majdič, s. r., načelnik II. skupine. — Franc Mast-
nak, s. r., zapisnikar.

**Zaveden delavec in zavedna delavka storita svojo dol-
žnost vedno o pravem času,
ker poznata koristi organi-
zacije, ker vesta, da je or-
ganizacija nujno potrebna
za doseg boljših delovnih
in mezdnih razmer.**

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naročajte in širite **„Naprej!“**

Zahtevajte

samo pristno „Hif“ kremo ki je radi svo-
jih sestavin najbolja in zjamčena ter do-
mači izdelek. Zaloga na debelo.

Oroslav Črtalič.

Resljeva cesta 20.

Razpis službe.

Pri »Osrednjem društvu lesnih delav-
cev in sorodnih strok na slovenskem o-
zemlju« v Ljubljani je oddati provizorno
mesto

društvenega tajnika.

Prosilci morajo biti izučeni mizarji,
več časa organizirani, ter v društvenih
poslih izvežbani. Službo je nastopiti 15.
septembra t. l. Solidni prosilci, ki imajo
tudi nekoliko govorniškega daru, ter so
v računanju in pisavi dobro podkovani,
naj vpošljejo lastnoročno pisne prošnje
do 10. septembra t. l. na »Načelnstvo O-
srednjega društva lesnih delavcev in so-
rodni strok na slovenskem ozemlju« v
Ljubljani, Šelemburgova ulica 6, II. nad.

V Ljubljani, 28. avgusta 1919.

Zore Viktor, t. č. predsednik.

RAZGLAS.

Dr. Bogdan Derč ordinira za svoje
članov Okrajne bolniške blagajne ljubljani-
ske, in sicer: za noseče, za matere, za do-
jence in otroke brezplačno vsak dan od 3.
do 5. ure popoldan v Elizabetni bolniš-
nici v Strelški ulici (za Gradom).

Svojci, ki potrebujejo zdravniško po-
moč, zglasti se morajo prej v blagajnični
pisarni na Turjaškem trgu št. 4, prvo nad-
stropje, oziroma poslati v pisarno svojega
zastopnika, in dokazati svojo upravičenost
s kako listino (z izpiskom iz rojstne knjige,
poročnim listom itd.), da dobe nakaznico.
brez katere ordinira zdravnik le v nujni
sili. Kadar je ordiniral zdravnik brez na-
kaznice, poslati je naknadno po nakaznico.

V Ljubljani, dne 22. julija 1919.

Načelnstvo.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 4.

priporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vse
zlatarska dela, poštačenje posrebrnenje itd.
Staro srebro in zlato se kupi po najvišjih
cenah in se tudi predela v nove stvari bro-
ške, uhane prstane i. t. d.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajsta c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za ple-

tenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in

obrt. Pisalni

stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškovska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
- za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
- - - - -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nad-
stropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	11—12	1—2	Turjaški trg št. 4, v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10—11	1—2	Turjaški trg št. 4.
Dr. Viktor Hreskvar splošno zdravljenje	11—12	1—2	Šelemburgova ul. 12.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8—9	1—3	Turjaški trg št. 4.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasti v pisarno bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglastnico):
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnika, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnstvo.

Odprti sem

hotel „Beograd“

(dosedaj Landwirt)

v slovenskem gradu.

Nahaja se gostilna, kavarna, mesarija,
prenočišča, kegljišče, krasen vrt in se
dobe vozniki na vse strani. Točil bom
vedno najboljša vina in pivo ter kavo.
Vsak čas se bodo dobila topla in mrzla
jedila. Imel bom v zalogi vina vseh vrst
v sodih in steklenicah ter sadjevec na
drobno in debelo za razpošiljanje 56 l naprej.

Za obilen obisk in naročila se priporoča

Andrej Oset, hotel Beograd Slovenij gradec.